

GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ

Lazarská 15/7, 117 22 Praha 1

GFR01116622
ESS

Sekce právní

Č. j.: 11101/22/7700-00131-202098

Vyřizuje: Mgr. Kateřina Bloudková, Oddělení soudních a správních agend

Tel: (+ 420) 296 852 222

ID datové schránky: p9iwj4f

Výroční zpráva za rok 2021 o činnosti Generálního finančního ředitelství v oblasti poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V souladu s § 18 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InfZ“), tímto Generální finanční ředitelství (dále také „povinný subjekt“) zveřejňuje výroční zprávu za rok 2021 v oblasti poskytování informací.

Generální finanční ředitelství jako správní úřad s celostátní územní působností od 1. 1. 2013 je zřízeno dle zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a je od 1. 1. 2011 povinným subjektem ve smyslu ustanovení § 2 InfZ.

A. Počet podaných žádostí o informace a počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí

Ústní žádosti o poskytnutí informací se podle InfZ neevidují, a proto nejsou ve výroční zprávě uvedeny.

Celkový počet podaných žádostí o informace byl v roce 2021 **140**, z čehož bylo:

- **109** žádostí vyřízeno sdělením, přičemž v případě dotazů metodického charakteru byla změněna kvalifikace žádosti na obecný dotaz a informace byla poskytnuta mimo režim InfZ,
- **17** žádostí odloženo,
- **9** žádostí vyřízeno odkazem na zveřejněnou informaci,
- v případě **2** žádostí rozhodnuto o odmítnutí,
- v případě **3** žádostí rozhodnuto o částečném odmítnutí, zároveň byla informace z části poskytnuta,
- v případě **3** žádostí vzato zpět.

B. Počet odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí

- počet podaných odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí: **2**
- počet podaných odvolání proti rozhodnutí o částečném odmítnutí: **1**
- počet odvolání, které byly podány nesprávnému povinnému subjektu: **2**

C. Opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání povinného subjektu o odmítnutí nebo částečném odmítnutí žádosti a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení

V roce 2021 byly vydány následující rozsudky, které se týkají působnosti povinného subjektu:

Nejvyšší správní soud vydal rozhodnutí č. j. 10 As 411/2020 – 34, ze dne 3. 2. 2021, týkající se neposkytnutí informace o odměnách dvou konkrétních úředních osob, v rámci kterého **potvrdil** postup Generálního finančního ředitelství, které žádost částečně odmítlo. Kasační stížností byl napaden rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 3A 140/2019 – 43, ze dne 11. 12. 2020.

V rozsudku Nejvyššího správního soudu je uvedeno následující:

[15] Stěžovatel dále setrvává na názoru, že není jeho povinností uvádět v žádosti, že o informaci žádá v roli tzv. „společenského hlídacího psa“. Už vůbec není v zákoně o svobodném přístupu k informacím stanovena podmínka, že některých informací, tj. informací o platech úředníků, se mohou domáhat pouze novináři, neziskové organizace či spolky věnující se otázkám transparentnosti, hospodaření a odměňování v rámci státní správy, anebo jednotlivci (bloggeri, aktivisté apod.), kteří běžně roli dozoru veřejnosti nebo „společenského hlídacího psa“ plní. K tomu může NSS jen podotknout, že zde stěžovatel opět polemizuje s nálezem Ústavního soudu, ovšem nálezy musí obecná justice v zásadě respektovat (blíže srov. rozsudek 5 As 138/2020 citovaný v bodě [10] shora).

[16] Ostatně navazující judikatura NSS přistupuje k této podmínce velmi liberálně. Například cit. rozsudek 2 As 88/2019 v bodě 30 připouští, že tato podmínka se vztahuje též na jednotlivce, např. nejružnější politické aktivisty, bloggery či jinak se o veřejné záležitosti zajímající lidi, „kteří relativně koncentrovaně (ať už v dlouhodobějším časovém horizontu nebo v širším záběru „hlídaných“ povinných subjektů) do veřejného prostoru jakýmkoli kvalifikovaným způsobem vnášejí informace či názory ohledně fungování veřejného života, díky čemuž o nich může být zahájena a vedena diskuse, případně se s nimi širší veřejnost alespoň může seznámit“. Podmínkou pro naplnění role tzv. „společenského hlídacího psa“ tedy je, aby si žadatel jemu dříve poskytnuté informace „nenechával výlučně pro sebe a svou vlastní soukromou potřebu, nýbrž s nimi veřejně „pracoval“ (typicky s nimi seznamoval veřejnost, komentoval je apod.)“. Dle okolností postačí v případě některých platových informací (jako tomu bylo u vysoce postavených úředníků Kanceláře prezidenta republiky) dokonce jejich pouhé zveřejňování, které, „zvláště má-li systematictější povahu, je samo o sobě pro veřejnost přidanou hodnotou“.

[17] Ani tyto minimalistické požadavky však stěžovatel nesplnil. Ostatně v nynější věci by zcela jistě nepostačilo pouhé zveřejňování informace s ohledem na komplikovanější otázky s tím spojené (údajné nezákonné odměňování úředníků daňové správy). Stěžovatel by musel buď prokázat, nebo by se jinak muselo jevit přiměřeně pravděpodobné (např. s ohledem na minulé aktivity stěžovatele a na jeho účast ve veřejné debatě v minulosti), že hodlá vstoupit do veřejné sféry a diskutovat problematiku aspektů odměňování úředníků finanční správy. Nic takového ovšem stěžovatel netvrdil, zůstává jen u teze, že takovéto omezování jen na určité osoby neplyne ze zákona. Tato stěžovatelova teze je však v rozporu s právem na ochranu soukromí osob, o jejichž platech má být informováno, jak již obsažně vysvětlil nálezy IV. ÚS 1378/16.

[18] Stěžovatel také (opět jen velmi vágně) tvrdí, že takovou kontrolní veřejnou funkci plní již jen proto, že je advokátem, a jeho klienti jsou přece onou veřejností, která má kontrolovat veřejnou správu. Na takto široce postavenou koncepci „společenského hlídacího psa“ ale již přistoupit nelze. Judikatura jasně říká, že informace si žadatel nemůže nechat pro sebe, nýbrž že s nimi musí veřejně pracovat (bod [16] shora). Sám stěžovatel na s. 7 kasační stížnosti

připouští, že informaci potřebuje pro jiné řízení ohledně doměření daně. To je předmětem jiného soudního řízení, o kterém však nemůže z důvodu zákonné povinnosti mlčenlivosti advokáta hovořit. NSS nijak nezpochybnuje advokátovu povinnost mlčenlivosti. Ovšem tato povinnost je zcela jistě neslučitelná s předpokládanou funkcí práva na informace o platech a odměnách, jak ji vysvětlil Ústavní soud. NSS opakuje, že touto funkcí je právě veřejná debata ve sdělovacích prostředcích, na internetu, na sociálních sítích apod. Veřejnou debatou však není rozhovor advokáta s jeho klientem v advokátní kanceláři – tento rozhovor se naopak svou povahou veřejné debatě zcela vymyká.

[19] Není ani pravda, že by soudy měly jinak přistupovat k žádostem o informace o výši platu a o výši (nenárokové) odměny. Ústavní soud ostatně v cit. nálezu IV. ÚS 1378/16 mezi platem a odměnou nijak nerozlišuje a opakovaně o nich hovoří jako o stejné množině, chráněné ústavním právem na soukromí.

Generálního finančního ředitelství se dále týká rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 8 A 8/2021-25, ze dne 25. 5. 2021, týkající se neposkytnutí informace o hlasování členů kárné komise, v rámci kterého **potvrdil** postup Generálního finančního ředitelství, které žádost částečně odmítlo.

V rozsudku Městského soudu v Praze je uvedeno následující:

27. Městský soud tedy souhlasí s GFŘ a s žalovaným, že na postup kárné komise při vyřizování podnětu k zahájení kárného řízení se uplatní § 134 správního řádu. Projednání věci samotným kolegiálním orgánem (kárnou komisí) je – jak vyplývá z § 134 odst. 1 správního řádu – důvěrné; účastnit se ho mohou pouze členové takového orgánu, popřípadě zapisovatel. Záznam (protokol) o tom, jak jednotliví členové kolegiálního orgánu hlasovali, je potom vyloučen z nahlížení, nemohou se s ním tudíž seznámit ani účastníci řízení (viz § 134 odst. 3 správního řádu). Je tomu tak zejména proto, že nositelem pravomoci (správním orgánem) nejsou jednotliví členové kolegiálního orgánu, ale tento orgán jako celek. Jeho vůle – ačkoliv tvořená kolektivně – je navenek prezentovaná jako jednotná a bezrozporná. Citovaná zákonná úprava tedy vylučuje, aby se účastníci řízení seznamovali s tím, jak „silný“ byl názor, který v rozhodování kolegiálního orgánu převážil, čímž by mohla být oslabována jeho autorita. Svůj význam má poté i ochrana jistého autonomního postavení jednotlivých členů kolegiálního orgánu a jejich ochrana před různými tlaky zevnitř i z vnějšku veřejné správy, jak poukazuje žalovaný. Záznam (protokol) o hlasování proto zůstává zásadně neveřejný. Obdobná úprava jako v § 134 správního řádu se nachází také v jiných procesních předpisech, typicky procesních předpisech soudních (srov. § 54 odst. 1 a § 45 odst. 1 s. ř. s.; dále § 37 odst. 1 a § 44 odst. 1 o. s. ř. nebo § 127 odst. 1 a § 58 t. ř.). Pouze výjimkou jsou potom zejména u vrcholných soudů případy, kdy procesní předpisy umožňují členům soudního senátu (kolegiálního orgánu) prezentovat tzv. odlišné stanovisko, čímž se posiluje diskurzivní charakter některých zásadnějších rozhodnutí na úkor jejich vnější jednotnosti (srov. § 55a s. ř. s., které umožňuje zveřejnit odlišné stanovisko v případě, že rozhoduje rozšířený senát Nejvyššího správního soudu).

28. Vzhledem k právě řečenému a s ohledem na to, že ani účastníci řízení nemají právo seznámit se s tím, jak hlasovali jednotliví členové kolegiálního orgánu (§ 134 odst. 3 správního řádu), nemají tím spíše takové právo ani ostatní osoby, např. prostřednictvím práva na informace (obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2011, č. j. 1 As 105/2010-73, bod 25).

29. Pokud žalobce namítá, že v daném případě je dán nepopíratelný veřejný zájem na zpřístupnění uvedené informace, tak ani této námitce nemohl městský soud přisvědčit. Správní řád stejně jako jiné procesní předpisy obecně zapovídá, aby veřejné kontrole bylo vystaveno hlasování jednotlivých členů kolegiálního orgánu. Lze si jistě představit situaci, kdy v konkrétním případě může být na základě konkrétních okolností – navzdory analyzované úpravě – dán skutečně silný veřejný zájem na zpřístupnění informace o tom, jak členové kolegiálního orgánu hlasovali. V takovém případě by skutečně bylo na místě takové specifické okolnosti zvážit v testu proporcionality (srov. komentář k § 12 informačního zákon v FUREK, A., ROTHANZL, L., JÍROVEC, T.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016 a tam citovaná judikatura). Obecně je ale třeba setrvat na tom, že pokud konkrétní případ nevykazuje zásadní specifika (naléhavý veřejný zájem nad rámec běžného veřejného zájmu na kontrole činnosti správních orgánů), potom je třeba zákonem předvídanou výlukou z práva na informace aplikovat. Posuzovaný případ taková specifika nevykazuje; v daném případě se jednalo o standardní posouzení toho, zda vůbec jsou dány důvody pro zahájení kárného řízení se státním zaměstnancem. Městský soud neshledává, že by na takové posouzení bylo předmětem nějakého zvláštního či urgentního veřejného zájmu; konečně argumentace žalobce je v tomto ohledu také pouze obecná.

Žalovanou stranou bylo Ministerstvo financí ČR, povinnému subjektu proto nevznikla náhrada nákladů řízení.

D. Výčet poskytnutých výhradních licencí včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence

Generálním finančním ředitelstvím nebyly v roce 2021 poskytnuty výhradní licence.

E. Počet stížností podaných podle ustanovení § 16a InfZ, důvody podání stížností a stručný popis způsobu vyřízení stížností

- počet stížností: 4
- důvody podání a způsob vyřízení: Ministerstvo financí ČR, jakožto nadřízený orgán, v 1 případě potvrdilo postup povinného subjektu a v 1 případě stěžovateli sdělilo, že stížnost byla podána po lhůtě. Ve 2 případech byla podána stížnost nesprávnému subjektu, stěžovatel byl o této skutečnosti obeznámen.

F. Další informace vztahující se k uplatňování InfZ

1. Úhrada za poskytnutí informací v souladu s ustanovením § 17 InfZ

Generální finanční ředitelství zpoplatňuje zejména žádosti o statistické údaje, kdy žadatelé žádají informace, které povinný subjekt obvykle nesleduje a jejich vyhledání je časově náročné. V minimálním množství případů si pak příprava odpovědí vyžádala náročné zpracování a součinnost různých odborných útvarů. V roce 2021 bylo zpoplatněno 10 žádostí, uhrazeno bylo ve 3 případech, přičemž celkově byla uhrazena částka 6.125,00 Kč.

2. Rozhodnutí povinného subjektu jakožto nadřízeného orgánu

Generální finanční ředitelství je nadřízeným orgánem Odvolacího finančního ředitelství v případě podaných opravných prostředků podle InfZ. V roce 2021 vyřídilo Generální finanční ředitelství 3 odvolání proti rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství, v 1 případě potvrdilo

postup povinného subjektu, v 1 případě bylo změněno rozhodnutí povinného subjektu, tak že informace byla zčásti poskytnuta a v 1 případě bylo rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství zrušeno a věc vrácena k vyřízení. Proti postupu Odvolacího finančního ředitelství byla podána 1 stížnost, kterou Generální finanční ředitelství vyřizovalo, i v tomto případě byl postup povinného subjektu potvrzen.

Ing. Mgr. Radim Patočka, Ph.D.
ředitel sekce